

Tekstiilityö muuttuvassa peruskoulussa

SUOMI TIETOYHTEISKUNNAKSI-OHJELMAN PROJEKTITYÖ 14.11.1997
OULUN YLIOPISTON TÄYDENNYSKOULUTUSKESKUS

Terttu Iivarinen
Ivalon yläaste

Sisällysluettelo

Tekstiilityö muuttuvassa peruskoulussa.....	1
1. JOHDANTO.....	1
Elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja	1
2. MUUTTUVA OPPIMISKÄSITYS.....	2
3. TIETOVERKKOJEN HYÖDYNTÄMINEN	4
4. VERKOSTA ARKIPÄIVÄÄN Inarin kunnassa	6
5. MIKÄ TULEE OLEMAAN TOISIN.....	9
LÄHTEET.....	9

1. JOHDANTO

Elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja

Perinteisesti käsityöllä on ollut suuri merkitys ihmiskunnan aineellisen ja henkisen kulttuurin osatekijänä. Käsityötaitoa on tarvittu arjen elämässä ja juhlan valmisteluissa. Taidot siirtyivät äidiltä tyttarelle ja isältä pojalle. Koulu elämässä tarvittavien tietojen ja taitojen opettajana on tullut tärkeäksi vasta myöhemmin. Suomalaiseen yleissivistävään kouluun on käsityönopetus kuulunut kiinteänä osana jo Cygnaeuksen ajoista alkaen. Opetettiin erikseen tyttöjen käsitöitä ja poikien käsitöitä.

Maailma muuttuu, koulu muuttuu, muuttuvat oppimiskäsitykset muuttavat myös käsityön opetusta. Nykyisin peruskoulussa opetetaan tekstiilityötä ja teknistä työtä kaikille oppilaille. Koulun opetussuunnitelmassa määritellään yhteisen oppiaineen laajuus.

Tietoverkojen yleistyessä käsin tekeminen ja tekemällä oppiminen nähdään helposti vanhanaikaisena ja turhana. Kaikkea tarpeellista ja tarpeetonta saa kaupasta tai ainakin postimyynnistä tai tietoverkkojen kautta. Kun ei välttämättä tarvitse osata ommella vaatteita tai valmistaa muita käsitöitä selviytyäkseen arjesta, käsityö on saanut toisenlaisen merkityksen.

Parhailaan elämme yhteiskunnassa, jossa vanhemmilla on entistä vähemmän aikaa lapsilleen ja koulun odotetaan huolehtivan lapsen kasvattamisesta ja opettamisesta. Koulussa tehtävän työn merkitys lapsen monipuolisen kasvun tukijana on tullut entistä tärkeämmäksi.

Tässä projektityössä on tarkoitus kertoa tekstiiliopetuksen muuttumisesta lähinnä omiin kokemuksiin perustuen ja pohtia erilaisissa koulutustilaisuuksissa saatua tietoa käsityönopetuksen näkökulmasta, sekä selvittää, miten tietotekniikka voi olla arjen apuna, myös tekstiilikäsityön opetuksessa.

2. MUUTTUVA OPPIMISKÄSITYS

KOULUTUKSESSA SAATUA TIETOA

Helsingin käsityönopettajaopisto

Valmistuessani kansalaiskoulun tyttöjen käsityönopettajaksi noin kolmekymmentä vuotta sitten ei keskusteltu mistään oppimiskäsityksistä vaan opetusmenetelmistä. Meitä opetettiin opettamaan kysymys- vastaus -menetelmällä. Harjoitustunneille piti miettiä kysymysten lisäksi oppilaiden oletetut vastaukset. Liekö ollut behavioristinen menetelmä.

Kuitenkin jo silloin korostettiin oppilaan oman ajatteluprosessin herättämisen tärkeyttä, käytännön ja teorian yhdistämistä käsityön avulla. "Learning by doing" ja John Dewey mainittiin ohimennen.

Peruskouluun siirryttäessä tyttöjen käsityönopettajista tuli tekstiiliopettajia. 1970- luvulla väännettiin uudistusmielisinä ohjeita oppilaille sprimonistuskoneilla ohjelmoidun opetuksen mukaisesti.

Kehittämisseminaarit ja opetuksen oppaat

Monet kehittämisseminaarit 80-luvulla toivat arvokasvatuksen ja työkasvatuksen tekstiiliopettajien tietoisuuteen. Tutuksi tuli oikea ja vasen aivopuolisko eroavaisuuksineen ja John Deweyn "Tekemällä oppiminen".

Kouluhallituksen ohjeet Peruskoulun tekstiilityön opetuksen oppaassa vuodelta 1988 perustuivat jo selvästi kognitiiviseen oppimisenäkemykseen: *Työnteon taidon oppiminen on käsityön opetuksen tärkeimpiä tavoitteita. Tekemällä oppiminen liittyy omakohtaiseen ongelmien ratkaisuun ja luovaan*

ajatteluun. Tekeminen rakentuu peruskäsitteistön ja perustyötapojen pohjalle. Opettajan tehtävänä ei ole antaa valmista mallia, vaan oppilas järjestee ja yhdistelee peruselementtejä eri järjestykseen työn rakenteen vaatimalla tavalla.---Tekstiilityön aihepiiriopetus ja siihen olennaisesti kuuluva eriyttäminen tarjoavat mahdollisuuden toteuttaa suunnitelmia eri tavoin. Jokainen oppilas on kuitenkin oman suunnitelmansa vastuuhenkilö.

Opetussuunnitelmia uudistettiin näiden periaatteiden mukaisesti lyhyin väliajoin, ensin v. 1988 ja uudestaan v. 1994.

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet v. 1994 ohjaa käsityöopetusta seuraavasti:
Käsityöopetus on peruskoulun yleissivistävä, käden taitoja kehittävä ja työntekoon kasvattava oppiaine. Käsityöopetuksen arvoperustana on työn ja tekemisen arvostus, eettiset, ekologiset, esteettiset ja taloudelliset arvot, turvallinen työskentely, vastuuntunto, toisen huomioon ottaminen sekä oppijan monipuolinen kehitys.

Opetushallituksen kurssit

Pari vuotta sitten, keväällä -96 opetushallituksen Heinolan kurssilla kuuntelin luentoa konstruktivistisesta oppimiskäsityksestä. Siteeraan joitakin kohtia Martti Apajalahden luennosta OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUKSEN POHJANA OLEVA OPPIMISKÄSITYS.
"Oppimisprosessissa oppija valikoi omien intentioidensa perusteella tietoja--- valikointi, tietojen tulkinta ja jäsenys perustuvat oppijalla oleviin ennakkotietoihin, joihin kytkeytyvät myös hänen asenteensa, odotuksensa ja itsetuntonsa. Edellä kuvattu oppimisprosessi on käynnissä koko ajan riippumatta siitä, ajatteleeko oppija opiskelevansa vai ei, ja riippumatta siitä, onko hän parhaillaan nauttimassa opetusta vai ei.----- Opettajalla on neljä toisistaan erottuvaa tehtävää: oppimisympäristön luonti, vastuun siirtäminen opiskelijalle, oppimisen arviointi ja arviointipalautteen antaminen opiskelijalle."

Oppimisympäristön luonti oppijalle sai laajemman merkityksen oppimisen lähtökohtana, vastuun siirtäminen opiskelijalle taas on aina ollut tuttua tekstiiliopettajille. Oppimisen arviointi ja arviointipalautteen antaminen oppimisen oleellisena osana oli asia, jota pohdittiin paljon. Oppilasta ohjataan pohtimaan työprosessiaan ja arvioimaan omia ratkaisujaan. Itsearviointia oppimisen välineenä on tähän mennessä käytetty vähemmän. Kurssin jälkeen olen kokeillut omilla oppilailta oppimispäiväkirjaa ja erilaisia arviointeja myös käytännössä, vapaaehtoisuuden pohjalta.

Vuosi sitten Oulussa pidetty opetushallituksen kurssi VUOSILUOKKIIN SITOMATON OPETUS PERUSKOULUSSA korosti käsitystä oppilaan oikeudesta saada omaan kehitystasoonsa soveltuvaa opetusta kaikissa aineissa. Lähtökohtana on kognitiivinen oppimiskäsitys.

Suomi tietoyhteiskunnaksi

Tämän syksyn -97 SUOMI TIETOYHTEISKUNNAKSI -koulutus on syventänyt oppimiskäsitystä tietoverkkojen ja uuden teknologian valossa sekä pannut pohtimaan, millaista käsityöopetusta tulevaisuuden tietoyhteiskunnan ihminen tarvitsee.

Käsityöluokka avoimena oppimisympäristönä

Itsenäisen suunnittelun, omatoimisen työskentelyn ja tekemällä oppimisen idea on aina ollut tekstiiliopetuksen punaisena lankana, sitä on sovelluttu käytäntöön aikansa oppimiskäsityksiin tukeutuen.

En voi välttyä ajatukselta, että tekstiililuokassa on noudatettu avoimen oppimisen periaatetta jo kauan, jos ei nähdä avointa oppimista pelkästään tietoverkkoja hyödyntävänä oppimisen muotona.

Kun tarvikkeita ja ohjeita on oppilaiden saatavilla sopivasti ja ilmapiiri kannustaa luovaan ongelmanratkaisuun, työskentely tukee oppijan oman ajattelun kehittymistä. Samalla tapahtuu sosiaalista vuorovaikutusta. Opettaja ei anna valmista mallia, vaan tukee oppijan oppimista työprosessin aikana. Opitaan tekemällä. Sanna Järvelä: Oppimisen teoriasta oppimisympäristöön

ANNA AJATTELULLE AIKAA

3. TIETOVERKKOJEN HYÖDYNTÄMINEN

OPPILAS KÄYTTÄJÄNÄ

Lähtötilanne

"Pitäisikö tuolla tietokoneella osata ommellakin?" kysyi yläasteen oppilas muutama vuosi sitten nähdessään luokassa uuden elektronisen ompelukoneen, jossa ompeleen valinta tehdään näppäimillä ja näyttöruutu kertoo ompeleen pituuden ja leveyden sekä antaa suosituksen mitä paininjalkaa pitäisi käyttää. Edellä kuvattu esimerkki ei ole varsinaista tietoverkkojen hyödyntämistä, mutta kertoo ennakkoluuloista uutta tekniikkaa kohtaan.

Toisaalta uudet koneet innostavat kokeilemaan, vaikka käyttö ei heti ihan helppoa olisi. Kun alkuun pääsee, joutuu sosiaalisuus kovalle koetukselle, että kaikki pääsevät vuorollaan kokeilemaan uusia ompelumahdollisuuksia.

Tietoverkkojen hyödyntäminen tekstiilikäsityön tunneilla on toistaiseksi mahdotonta, internet-yhteyttä ei ole ja tietokoneiluokkaan ei pääse.

Yläasteen tekstiililuokassa on vanha kone, jossa on hyvä Paintbrush-ohjelma. Kirjoitinta ei ole, joten täysipainoisesti konetta ei ole voinut käyttää. Toki voisimme levykkeelle tallennetut piirroksia käydä printtaamassa koulun toisessa päässä atk-luokassa, jossa on meneillään joko tietotekniikan tai vieraiden kielten tunti. Näin tulee tehtyä aika harvoin.

Koneen käyttö on jäänyt näpertelyasteelle, lähinnä piirto-ohjelmaan tutustumiseksi. Silti se kiinnostaa oppilaita kovasti. Oppikirjaan TEKSTIILITAITO 7 (Ruuskanen, Kaski; Järvi, Broms, WSOY -91) sisältyy pari levykettä, joissa on esimerkiksi oman huoneen sisustamisen ja värityksen suunnittelutehtävä ja vaatteiden suunnitteluun sopivia tehtäviä. Varsinkin omaa huonetta väritetään antaumuksella, kone antaa mahdollisuuden kokeilla eri vaihtoehtoja. Samalla opitaan alkeita tietokoneen käytöstä.

Mitä voimme tehdä sitten kun yläasteen käsityöluokassa joskus on tietokoneet, internet-yhteys, printteri, skanneri ja ompelukoneet kirjontaohjelmineen.

Töiden suunnittelu

Varsinaisessa suunnittelussa tietokoneen piirto-ohjelman käyttö esim. Paintbrush tai Paint Shop Pro nopeuttaa kokonaiskuvan hahmottamista ja sallii eri väriyhdistelmien kokeilemisen. Kirjoneule ja ristipistomallien tai virvittäin ompelumallien ym. suunnittelussa on helppo käyttää valmista ruutupohjaa. Kuvion voi tallentaa välillä ja kokeilla taas uutta. Valmiit vaatetusmallipohjat sopivat vaatteiden suunnitteluun. (Pirjo Järvi: Tekstiilitaito-levykkeet) Ompelukoneen voi kytkeä tietokoneeseen, joka ohjaa itse piirto-ohjelmalla suunnitellun tai valmiista kuvasta skannatun kirjontamallin ompelua. Tämä vaatii tietyn tasoisen ompelukoneen ja kirjontaohjelman asentamisen tietokoneeseen. Useilla ompelukonevalmistajilla on jo kirjontaompelukone. Esimerkeissä Husqvarna- ja Brother-ompelukoneet.

Taustatietojen hankinta ja ohjeiden etsiminen

Töiden suunnittelu- tai valmistusvaiheessa on mahdollista kurkistaa koneen kautta maailmalle aiheeseen liittyviin kiinnostaviin linkkeihin. Esimerkiksi intiaanien helmikirjonnasta olisi mielenkiintoista tietää, vaikka opettelisikin paikalliseen perinteeseen kuuluvaa kolttien helmikirjontaa. Taustatietojen etsiminen auttaa liittämään opittavia asioita laajempiin kokonaisuuksiin. Ekologisen ajattelun tueksi voi etsiä tietoja. Seuraavan kirjan nimi ja ostopaikka löytyi verkosta: *The Green Imperative, Ecology and Ethics in Design and Architecture*. Thames and Hudson: London (Euro Publications Finland Oy Helsinki)

Lisää mielenkiintoisia linkkejä:

[Taitoa verkosta](#) - tietopankki sekä oppilaille että opettajalle

[Tilkkutöitä maailmalta](#)

Husqvarna - uusimpia ompeluvinkkejä ompelukonefirmalta

Taito-lehti - käsityöalan julkaisu

Aivan tavallisia arkisia ohjeita löytyy jo verkosta. Ilo omasta löytämisestä on tärkeä motivaatiotekijä. Olisiko [sukan neulominen](#) erilaista, kun ohjeen löytää tietokoneelta ihan itse.

Kun meneillään oleva työ on saatu valmiiksi, voivat nopeimmat oppilaat itsenäisesti löytää ideoita seuraavasta työstä. Esim. kirjontatyöideoita on paljon Internet sivuilla.

Tekstiiliopettajien Taitoa verkosta -sivut ovat mainio esimerkki siitä, miten uutta teknologiaa voi käyttää myös perinteisten taitojen opettamisen apuna. [Huovuttaminen](#) on tuttua huopatossuista, mutta voi vanhaa tekniikkaa käyttää muuhunkin.

Muu käyttö

Kaavojen piirtämiseen erilaisille vartaloille on olemassa CAD- ohjelma kotiompelijan versiona tai ammattilaiselle tarkoitettuna versiona. Sitä tuskin on tarkoituksenmukaista käyttää koulussa, mutta tietoiskuna tuleville harrastajille näihin sivuihin tutustuminen on paikallaan. Myös neulekoneita ja kangaspuita voi ohjata tietokoneohjelmilla.

Vaativimmat ohjelmat sopivat käyttöön sitten, kun oppilas tietää, kuinka käsin ommellaan tai miten silmukka neulotaan, ja ymmärtää kudonnan periaatteita. Koulussa olisi hyvä oppia, millaisia mahdollisuuksia on tarjolla ammatinvalintaa tai tulevia harrastuksia varten. Tietokoneen käyttö pitäisi mieltää jokapäiväiseksi apuvälineeksi.

Ammatinvalinta

Oppilaan suunnitellessa jatko-opintojaan käsityöalalla, tietoverkot voisivat olla apuna kun oppilaitosten www-sivut yleistyvät. Tässä pari esimerkkiä:
Helsingin yliopisto, Käsityönopeettajan koulutuslinja

Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu, entinen Wetterhoff

OPETTAJA KÄYTTÄJÄNÄ

Tietoverkkojen hyödyntäminen yksittäisen opettajan kannalta on merkittävä uudistumisen voimavara. Tekstiiopeettaja on usein koulussaan yksin oman aineensa edustajana. Yhteydet muihin saman alan ihmisiin jäävät vähäisiksi. Sitä ei korvaa lisääntyvä yhteistyö muiden oman koulun opettajien kanssa. Kun on vuosia ollut saman koulun opettajana, kaipaa "uusiu tuulia". Tietoverkoista löytää monenlaista virikeaineistoa. Uusin muoti, museot, eri maiden käsityöt ja koko maailman tekstiilikulttuuri on läsnä, jos niin haluaa.

Uusimmasta käsityöalan tutkimuksesta ja koulutuksesta saa halutessaan tietoa.

[Opetushallituksen](#) sivuilla on mm. tietoa uusimmista oppimateriaaleista joita voi samantien tilata. Esim. video neuletöistä neulurilla ja puikoilla.

Tekstiiopeettajilla on oma turkulaisten kollegojen ylläpitämä sähköposti, jonka avulla voi vaihtaa ideoita ja ajatuksia toisten opettajien kanssa. Jos haluaa maailmanlaajuista kommunikointia käsityöharrastajien kesken, keskustelukanavia löytyy varsinkin Amerikasta.

Koulun muutoksessa pysyy paremmin mukana, kun tietää, mitä muualla tapahtuu. Voi valita itselle ja omille oppilaille sopivaa materiaalia.

4. VERKOSTA ARKIPÄIVÄÄN Inarin kunnassa

Opetussuunnitelmauudistus

Ei ole pitkä aika siitä, kun koulujen opetussuunnitelmia uudistettiin Opetushallituksen ohjeiden hengessä. (lv. -94-95). Prosessi on jatkuva ja muutoksenalainen. Tekstit on kirjoitettu. Nyt on soveltamisen, kehittämisen ja arvioinnin aika. Käytännöt eri kouluissa vaihtelevat.

Peruskoulussa tekstiilityötunneilla pitää säilyä käden kosketus kankaaseen ja lankaan. Käsityön perustaitojen opetuksesta on huolehdittava, tietotekniikkaa ei pidä ihannoita niin että käsin tekeminen koetaan turhaksi.

Alemmilla luokilla innostus kaikkeen käsin tekemiseen on valtava, tämä herkkyykskausi pitäisi osata käyttää hyväksi niin, ettei jäädä näpertelyasteelle, vaan opittaisiin myös ajattelua oman työn tekemisen myötä. Oppijalle siirretään vastuuta työn valmistumisesta.

Kun työ onnistuu oman suunnitelman mukaisesti, vaikka muuttuneenakin, on onnistumisen elämys itsetunnon kasvulle tärkeää.

Opetusryhmät ja aihepiiriopetus

Syksyllä -97 Ivalossa kokoontui tekstiilikäsítőitä eteläisessä Inarissa opettava ryhmä kartoittamaan sitä, miten voisimme yhtenäistää opetussuunnitelmiamme eri ala-asteilla ja samalla madaltaa kynnystä yläasteelle siirryttäessä.

Lähes kaikilla ala-asteilla opetetaan 3-6 luokan oppilaita samassa ryhmässä. Suurimmalla eli Ivalon ala-asteella on joka luokalla oma käsityöryhmä. Yhdessä koulussa on ryhmät 3-4 lk ja 5-6 lk.

Opettajat ovat tottuneet siihen, että kaikki tekevät samaa työtä. Eriyttämistä kuitenkin tarvittaisiin, vaikka aihepiiri olisi sama. Kun oppilaat ovat erilaisia ja eri luokilta, tulee töistäkin erilaisia. Samalla opitaan omaa suunnittelua. Opettajalle voisi tietoverkoista löytyä apua, jos hänellä on intoa perehtyä asiaan ennakolta. Opettajat olivat hyvin halukkaita saamaan uusia ideoita opetukseensa.

Käsityöläjin valinta

Suurin ero ala-asteiden välillä on tyttöjen ja poikien yhteisessä opetuksessa. Yleensä käsityöläji vaihdetaan kolmannella luokalla syys- ja kevätlukukaudella ja kaikki saavat saman verran tekstiilikäsityön ja teknisen käsityön opetusta. Joissakin kouluissa kaikki oppilaat vaihtavat joka vuosi vähän aikaa. Löytyi koulu, jossa ei vaihdeta ollenkaan, eli tytöt menevät automaattisesti tekstiilikäsítőihin ja pojat teknisiin käsítőihin. Tämä on Opetushallituksen opetussuunnitelmaohjeiden vastaista. Kyseisen koulun opettaja sai meidän kaikkien tuen tasa-arvoisen käsityöopetuksen puolesta, se kun ei saa olla johtajasta kiinni.

Ivalon ala-asteella yhteinen opetus jatkuu neljännen luokan syyslukukauden loppuun, jolloin oppilas saa valita, haluaako enemmän teknisen työn vai tekstiilityön opetusta. Valinnasta huolimatta hän osallistuu toisen käsityöläjin opiskeluun puoli lukukautta joka vuosi n. 8 - 9 viikkoa. Tällä hetkellä (syksy 1997) tekstiilityön valinnoita poikia on yllättävän paljon, enemmän kuin vastaavasti teknisen työn valinnoita tyttöjä.

Koulut voivat tehdä vaihtojärjestelyt koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaan parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan tasa-arvo toteutuu.

Opetushallitus on järjestänyt aiheesta yhteisen käsityön kursseja nimellä "Miten käsität käsityön", joista on tietoa saatavana kaikille.

Perustaitojen oppiminen

Perustaitojen oppiminen ala-asteen aikana oli kaikkien mielestä tärkeä. Täällä saamelaisalueella totesimme perustaidoiksi myös *sisnapussin* ompelun ja helpot nauhat ja palmikot. Neuleissa voi myös ottaa huomioon paikallista perinnettä. Tärkeintä kaikessa tekemisessä on ohjata oppilasta omaan suunnitteluun ja työn loppuun saattamiseen.

Ala-asteella perustaitoja opeteltaessa voi puhua mallittamisesta, vaikka tehtäisiinkin erilaisia töitä. Työtapoja harjoiteltaessa on näytettävä uudelleen ja uudelleen.

Tekninen työ tai tekstiilityö on kaikille yhteinen aine vielä yläasteen seitsemännellä luokalla. Yleensä valitaan sama käsityölaji, jota on opiskeltu ala-asteella.

Tekstiilityö valinnaisaineena yläasteella

Inarin kunnassa on kolme yläastetta, Ivalossa, Inarin kirkonkylässä ja Sevettijärvellä. Seuraavassa käsittelen vain Ivalon yläasteen tekstiilikäsityön valintamahdollisuuksia.

Valinnaisainetarjonnassa on ollut muutoksia vuosittain. Ivalon yläasteella perinteinen tekstiilityön valinta on ollut Laaja valinta, yht. 4 kurssia, joista 2 kurssia opiskellaan 8. luokalla ja 2 kurssia 9. luokalla. Koulussamme valitaan runsaasti vieraita kieliä, eikä käsityön valinta laajana mahdu helposti opiskelusuunnitelmaan. Toisaalta ei aina ymmärretä tekstiilityön mahdollisuuksia, sitä pidetään tylsänä ja lapsellisena.

Oppilaiden lyhytjännitteisyys näkyy nykyisin käsityötunneilla. Tietokoneen käyttö opetuksen apuna voisi sopivasti herättää mielenkiintoa. Valinnaisen tekstiilityön tunnilla jokainen oppilas tekee oman opiskelusuunnitelmansa ja tässäkin voisivat tietoverkot olla apuna.

Oppilaille, jotka teoreettisesti painottuneeseen opiskeluunsa haluaisivat vähän vaihtelua, mutta eivät tekstiilityön laajaa valintaa, tarjotaan 1 kurssi vaateompelua tai 1 kurssi neuletyötä 8. luokalla ja 9. luokalla. Lukujärjestyksessä kurssit on jaksotettu 2h:n elementteihin siten, että opiskellaan 2 tuntia joka toinen viikko tai 2 tuntia joko syyslukukaudella tai kevätlukukaudella.

Taito- ja taideaineiden opettajat ovat yhdessä ideoineet oppiainekokonaisuuksia, mutta niiden toteuttaminen on lukujärjestyksen elementtirakenteen vuoksi osoittautunut erittäin vaikeaksi. Kerhomainen opiskelu sopisi aihekokonaisuuksien toteuttamiseen paremmin, mutta se rajaa kuljetusoppilaat pois.

Tekstiilityö lukiossa

Ivalon lukiossa ei ole käsityön opetusta. Asiaa lukion käsityönopetuksesta löytyy [www-sivuilta](#).

Yhteistyö

Yhteistyötä eri koulujen ja eri oppiaineiden on liian vähän. Opettajien työmäärä ja työn kuormittavuus on nykyisin sellainen, että ylimääräiset tapaamiset tuntuvat helposti rasitukselta. Toisaalta yhteistyö pitäisi nähdä voimavarana, uuden oppimiskäsityksen mukaan sosiaalisuus on tärkeä elementti ja sitä se on myös opettajille. Ala-asteilla tekstiilityötä opettavien välillä on jo sovittu kokoontumisia jatkettavaksi. Omassa koulussa on vakiintuneet käytännöt, joita on vaikea muuttaa, vaikka muutostarvetta yhteistyön suuntaan olisi. Lukujärjestys asettaa omat rajoituksensa. Eri koulujen yhteisiä opettajia on paljon ja aina joku on jossakin muualla.

Opettajien ja koulujen voimavarat ovat rajalliset. Arjen työ pitää saada toimimaan niin, että työ tuntuu mielekkäältä. Suunnitteilla oleva opettajien kokonaistyöaika voisi toteutuessaan antaa uusia mahdollisuuksia yhteistyölle.

5. MIKÄ TULEE OLEMAAN TOISIN

Tulevaisuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja

Elämme suuren muutoksen aikaa, maailma muuttuu, työelämä muuttuu, oppimis- ja tiedonkäsitykset muuttuvat. Käsitys siitä, mitä tietoja ja taitoja tulevan yhteiskunnan jäsen aikanaan tarvitsee, muuttuu myös.

Ympäristö muuttuu, muuttuuko koulu, muuttuuko käsityönopeus? Kysymyksiä, joihin ei ole yksiselitteisiä vastauksia. Koulu heijastaa aina oman aikansa arvostuksia.

Opetussuunnitelmissa ei pidä kiinnittää huomiota vain tiedolliseen puoleen, sosiaalisesta ja emotionaalisesta kasvusta täytyy myös huolehtia. Daniel Goleman on kirjassaan Tunneäly tutkinut tunteiden ja niiden tiedostamisen merkitystä. Koulussa taide- ja taitoaineilla on suuri merkitys ihmisen kokonaisvaltaisen kasvun tukemisessa.

Käsityön tehtävää ja merkitystä yleensä ollaan arvioimassa uudelleen. Ihmisten vapaa-aika lisääntyy, kun työtä ei riitä kaikille. Omien juurien tunnistaminen auttaa selviytymään yhä monimutkaistuvassa ympäristössä. Käden kosketus aitoon materiaaliin on yksi linkki ihmiskunnan menneisyyteen.

Suomi-tietoyhteiskunnaksi- koulutus korostaa tietotekniikan oppimisen tärkeyttä. Tietoverkkojen käyttäminen opetuksen apuna tulee yleistymään kaikissa aineissa.

Käsityöläiset olivat aikanaan yhteiskunnassa arvostetussa asemassa. Nykyään arvostetaan tietotekniikan osaajia. Mallittaminen ja oppipoikakoulutus tuli mielenkiintoisesti esille Suomi-tietoyhteiskunnaksi- koulutuksen oppimisympäristöjä käsittelevällä luennolla Sanna Järvelän tulkitsemana.

Pohtiessani käsityötä ja sen merkitystä olen entistä varmempi siitä, ettei sitä saa unohtaa muuttuvassa koulussa. Mielessäni sulkeutuu ympyrä; mestarit ja oppipojat ennen ja nyt.

LÄHTEET

Peruskoulun opetuksen opas: Yläasteen tekstiilityö, Kouluhallitus 1988

Peruskoulun opetuksen opas: Ala-asteen käsityö ja tekstiilityö, Kouluhallitus 1988

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 1993, Opetushallitus 1994

Ideasta tuotteeksi, Käsityö, tekninen työ ja tekstiilityö, Opetushallitus 1994

Opetussuunnitelmauudistuksen pohjana oleva oppimiskäsitys, luentomoniste, Martti Apajalahti 1996

Suomi Tietoyhteiskunnaksi- koulutuksen oppimateriaali, Oulun yliopisto 1997

- Oppimisen teoriasta oppimisympäristöön, Sanna Järvelä
- Kohti avointa oppimisympäristöä- tietoverkot ja oppiminen, Sanna Kulmala
- Uusi teknologia ja uudet oppimisympäristöt, Jyrki Pulkkinen

- Teknologia ja pedagogisen kulttuurin muutos, Jyrki Pulkkinen
- Tietoverkot opetuksessa ja opetus tietoverkoissa, Eric Rouselle

Käsityön TietoBoxi, tekstiiliopettajien www-sivut, ylläpitäjä Pirjo Sinervo

Ivalon ala-asteen opetussuunnitelma 1995

Ivalon yläasteen opetussuunnitelma 1997

Tunneäly, lahjakkuuden koko kuva, Daniel Goleman 1995

Isät meidän, luovaksi lahjakkuudeksi kasvaminen, Kari Uusikylä 1996

Kuvat 5b-luokan käsityötunnilta, Terttu Iivarinen

Nauha ja kuva nauhasta, Terttu Iivarinen